

MONUMENTÁLIS MAGYAR MONDAKATALÓGUS

Magyar Zoltán folklorista, az MTA BTK Néprajztudományi Intézetének tudományos főmunkatársa az 1995 óta tartó intézvény, az egész Kárpát-medencét érintő, a „fehér folt”-okat is eltüntető gyűjtőmunkája, a különféle gyűjtemények kéziratosa anyagának számbavétele és a vonatkozó publikált szakirodalom áttekintése alapján fontos művet tett le a magyar és a nemzetközi tudományosság asztalára. Bizonyítandó, hogy nem túlzás a fenti címben használt „monumentális” jelző, álljanak itt az alább ismertett kiadvány már önmagában is tiszteletet parancsoló mennyiségi adatai. A nemzetközi folklorisztika első monografikus igényű történetimonda-katalógusa, amelynek a néprajzin kívül történeti, régészeti, irodalomtörténeti, művelődéstörténeti, nyelvészeti és művészettörténeti vonatkozásai is vannak, a 112 000 publikált és kéziratosa, valamint (a teljes anyag kb. egyharmad részében) saját gyűjtésű mondaszöveg felhasználásával megírt 12 kötet összesen 6347 oldal terjedelmű! (Meggjegyezzük, hogy ezekkel Magyar Zoltán eddig megjelent köteteknek száma 87-re emelkedett!)

A monda műfajának négy alműfaja (1. eredetmagyarázó és a világ végéről szóló mondák, 2. történeti és kultúrtörténeti mondák, 3. mitikus (hiedelem-) mondák, 4. vallásos legendák) közül a másodikat tárgyaló katalógus „A szerző szándéka és reményei szerint egy olyan típus- és motívum-index, mely nemzeti keretekben, a magyar kulturális örökség alapján módszertanilag és szerkezetileg más nemzetek folkloristái számára is mintául szolgálhat, és végső célként elvezethet egy nagyobb régió, távlatilag pedig egész Európa (illetve az európai kultúrkör, sőt, az írott történelemmel rendelkező Európán kívüli népek) mondaanyagának rendszerezéséhez.” (I. 11. old.)

A 12 kötet tartalma a következő: I. Bevezetés, Alapítási mondák; IIa–IIb. Hősök,

történelmi személyek 1. Nemzeti hősök; III. Hősök, történelmi személyek 2. Tematikus csoportok; IV. Háborúk, harcok, szabadságharcok; V. Legendák (vallásos témájú mondák); VI. Bűn és bűnhődés; VII. Betyármondák, betyárok és más törvényen kívüliek; VIII. Kincsmondák; IX. Egyéb földrajzi és történeti jellegű mondák; X. Motívumindex, konkordanciajegyzék és bibliográfia (200 oldal!); A magyar történeti mondák rendszere és tagolódása.

Magyar Zoltán munkáját nagy elismeréssel fogadták a folklorisztika tudományának művelői, az alábbiakban tőlük idézünk néhány gondolatot.

„A magyar mondatakutató mérőföldkövének tekinthető Magyar Zoltán 12 kötetben megjelent típus- és motívummutatója” – mondta Kríza Ildikó 2019. február 7-én az MTA Könyvtár és Információs Központban megrendezett könyvbemutatón.

A mű jelentőségét jelzi, hogy a Magyar Néprajzi Társaság és egyben a magyar néprajztudomány központi folyóirata, az *Ethnographia* 2019. 4. számában, *Vélemények a történeti mondák katalógusáról* címmel egyszerre 4 recenziót közölt róla (588–613. old.).

Voigt Vilmos szerint „Magyar Zoltán eddig is páratlanul gazdag kutatói és kiadó tevékenysége példaképként állhat nem is egy-egy kutató, hanem egész kutatócsoport elé. Hatalmas szóbeli és írott szöveganyagot gyűjtött egybe, ezt mintaszerű pontossággal rendszerezte, és a kötetek mutatói lehetővé teszik, hogy az érdeklődő csakugyan használhassa e művet, amely különben igazán tetszetős kiadvány is. [...] A 112 ezer szöveg mintaszerű megjelentetése, beosztása nemcsak a magyar, hanem az összehasonlító folklorisztika számára is ünnep. A magyar népköltési kutatás csúcsteljesítménye e kötet.” (588, 595. old.)

Keszeg Vilmos írásának már a címe is sokatmondó: *Egy valóra vált álom: a magyar mondatakatalógus*. Ő – egyebek mellett – ezt írta: „Magyar Zoltán gazdag életművének